

T.C.
ENERJİ VE TABİİ KAYNAKLAR BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.15.0.SGB.02.610 - 1199

04 Haziran 2012

Konu :Yazılı Soru Önergesi (7-6988)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: TBMM Başkanlığının 21.05.2012 tarih ve A.01.0.GNS.0.10.02.00-67274 sayılı yazısı.

Bartın Milletvekili Sayın M. Rıza YALÇINKAYA'nın tarafıma tevcih ettiği 7/6988 esas nolu yazılı soru önergesi, T.B.M.M. İç Tüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği, TTK Genel Müdürlüğünden alınan yazılı bilgiler doğrultusunda aşağıda cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Taner YILDIZ
Bakan

EKLER :

-Önerge Cevabı (3 Sayfa)

**BARTIN MİLLETVEKİLİ SAYIN M. RIZA YALÇINKAYA’NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6988)**

Sorular 1-5:

Sayın Bakanın cevablaması istemiyle yöneltmiş olduğum 7/4543 esas numaralı yazılı soru önergemde; Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesinde halen üretilen taşkömürünün kalorilik değeri; 3300-3700 kcal/kg'dır. Firmanın termik santrallerde kullanacağını bildirmiş olduğu kömürün değeri de 5800 (+/-%10) civarındadır. Bu durumda termik santrallerin ithal kömürle çalıştırılacağını doğrulamaktadır. Bu durumda 1 milyar dolarlık ithalattan kurtulmuş olacağımıza dair açıklamanız nasıl izah edilebilir? diye sormuş, verilen cevapta; TTK Genel Müdürlüğüne bağlı Amasra Taşkömürü İşletmesi Müessese Müdürlüğünde üretilen taşkömürünün kalorilik değerleri aşağıda belirtildiği şekilde açıklanmış ve kurulması planlanan santral da aşağıda analiz değerlerine sahip yerli taşkömürü kullanılacağı ve ithal kömür kullanımının söz konusu olmayacağı belirtilmiştir.

	18-10	0-18	
Üst ısı (ar)	6145±150	5760±150	kcal/kg
Alt ısı (ar)	5890±150	5480±150	kcal/kg
Üst ısı (d)	6470±150	6470±150	kcal/kg
Alt ısı (d)	6230±150	6230±150	kcal/kg

ar: orijinal kömürde

d : kuru kömürde

Yukarıda Amasra Taşkömürü İşletmesi Müessesesi Müdürlüğü tarafından belirtilen değerler, Amasra sahasında üretilen ve yerin altından yer üstüne çıkartılan tüvenan kömürün analiz değerleri değildir. Belirtilen değerler; tüvenan kömürün lavvar (kömür yıkama) tesislerine sokulup tozundan, taşından, toprağından ayıklanıp kimyasal yollarla zenginleştirilerek piyasada satılan (lave) kömürün değeridir. Tarafıma verilen cevapta 18-10/0-18 olarak boyutlandırılmış yani lavvar da işlem görmüş kömürün analiz değerleri verilmiştir. Amasra da yerin altından böyle bir tüvenan kömür çıkmamaktadır. Dolayısıyla tarafıma verilen cevap yanlış bilgiler içermektedir. Amasra'dan çıkan bu kalorifik değerlerde tüvenan kömür olmadığından, kurulması planlanan termik santrallerde ithal kömür kullanımı söz konusu olacaktır. Bu nedenlerle;

-Amasra'da yerin altında üretimi yapılarak yer üstüne çıkartılan tüvenan kömürün alt ısı ve üst ısı değerleri nedir?

-Bakanlığınız bürokratlarının Amasra'da üretilen tüvenan kömürün kalorifik değerleri olarak, işlem gördükten sonra piyasaya verilen satın alınabilir (lave) kömürün analiz değerlerini bildirmesi ve sizleri yanıltması yanlıştır. Sizi ve kamuoyunu yanıltan bu bürokratlarınız hakkında, yanlış bilgilendirmeden dolayı soruşturma başlatmayı düşünüyor musunuz?

-HEMA Endüstri A.Ş. tarafından Amasra'da kurulması düşünülen termik santrallerle ilgili ve Amasra Gömü köyü mevkiinde yapmayı planladığı HEMA limanı (Dolgu alanı ve rıhtım) ÇED başvuru dosyasında Amasra'da çıkarılacak olan kömürün analiz değerleri gerçek dışı gösterilmiştir. Bu firma ile ilgili olarak gerekli incelemelerin başlatıp devleti yanıltmanın ve yanlış bilgilendirmenin hesabı sorulacak mıdır?

-Türkiye'de yeraltından veya yer üstünden çıkartılan, yukarıda belirtilmiş analiz değerlerine sahip tüvenan kömür var mıdır? Varsa bu kömürler yurdumuzun hangi bölgelerinden çıkarılmaktadır?

-Türkiye'de kurulu bulunan termik santrallerde yakılan kömür, ocaktan çıkartılan tüvenan kömür müdür? Yoksa lavvara girip yıkanıp tozundan, taşından, toprağından arındırılıp kalorisi yükseltilerek piyasada satılan (lave) kömür müdür? Türkiye de lave kömürle çalışan termik santral sayısı nedir?

**BARTIN MİLLETVEKİLİ SAYIN M. RIZA YALÇINKAYA’NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6988)**

Cevaplar 1-5:

Öncelikle önergede bürokratlara yönelik olarak ifade edilen hususlar gerçeği yansıtmamaktadır. Bilindiği üzere, taşkömürü işletmecileri, ürettikleri kömürleri piyasanın ve müşterilerin taleplerine göre kalorifik değer, kül, nem ve boyut gibi özelliklerin oranını ayarlamak üzere kömür yıkama üniteleri olan lavvarlarını işletmekte veya işletmektedirler. Taşkömüründe genellikle tüvenan kömür nihai ürün olarak işlem görmemekte ve piyasaya sürülmemektedir. Kömürler lavvarlarda yıkanmakta, piyasanın talebine göre kalorifik değerleri ayarlanmakta ve istenilen boyutlara tasnif edilerek arzı yapılmaktadır. Taşkömürü üretimi illerdeki İl Çevre ve Şehircilik Müdürlükleri tarafından Çevre Kanunu çerçevesinde sürekli olarak denetlenmekte, lavvarda işleme tabi tutulmadan piyasaya kömür satan işletmecilere ve lavvarlanmamış kömür satın alıp yakan müşterilere çeşitli cezalar tahakkuk ettirilmektedir.

Havzada kömürlerin ocaklardan çıktığı haliyle karakteristik özelliklerinin belirlenmesi bir anlam ifade etmemekte, tüvenan kömür için daha çok içindeki taş, ahşap, demir ve benzeri yabancı maddelerin ayıklanarak kömür kalitesinin yükseltilmesi çalışmaları yapılmaktadır. TTK Genel Müdürlüğü Müesseselerine bağlı işletme müdürlüklerinde üretilen kömürler gibi Amasra Taşkömürü İşletme Müessesesinin ocaklarından üretilerek lavvara gelen kömürler de yıkandıktan ve işlemlerden geçtikten sonra lavvar çıkışı ürünlerden bilimsel yöntemlere uygun olarak alınan kömür numuneleri üzerinde yapılan analiz değerleri laboratuvar testleri sonucu elde edilen değerlerdir. Kömüre ait kalorifik değerler de bu numunelerden elde edilen 1 kg kömürden üretilen ısı değeri (kcal/kg) olarak alt ve üst ısı değerleri şeklinde verilmektedir.

TTK Genel Müdürlüğü Müesseselerinin lavvar çıkışı kömür numunelerinden elde edilen analiz değerlerine göre üretilmekte olan taşkömürlerinin karakteristik özellikleri karşılaştırmalı olarak aşağıda verilmiştir.

TTK Taşkömürlerinin Karakteristik Özellikleri	ARMUTÇUK LAVVARI	KOZLU-ÜZÜLMEZ LAVVARI	KARADON LAVVARI	AMASRA LAVVARI
Rutubet (ar)%	2-14	2-14	2-14	3-14
Kül (ar)%	9	11-13	12-13	14-15
Uçucu Madde (ar)%	29-34	25-27	25-27	32-35
Sabit Karbon (ar)%	47-54	52-57	51-56	41-47
Üst Isı Değeri (ar) kcal/kg	6250-7250	6500-7150	6400-7150	5650-6050
Alt Isı Değeri (ar) kca/lkg	6050-7050	6400-6950	6200-6950	5450-6050
Uçucu Madde (daf)%	38	32	32	43±2
Sabit Karbon (daf)%	61±1	60-67	67±2	56±2
Üst Isı Değeri (daf) kcal/kg	8150	8400	6200-6950	7600
Karbon (C) (ad) %	75±2	73-76	75±2	70±3
Hidrojen (H) (ad) %	4±1	4±1	4±1	4±1
Toplam Kükürt (S) (ad) % (Max)	0,9	0,8	0,8	1,5
Azot (N) (ad) %	1,1±0,3	1±0,2	1±0,2	1,2±0,4
Kül Ergime Noktası (Min) °C	1270	1350	1350	1270
ISO Koklaşma Değeri	Orta-Zayıf	Orta-İyi	Çok İyi	Pek Zayıf
ISO Kod No	622	533-534	534	711
ISO Sınıf	VIA	VC-VD	VC	VII
ASTM Rank Grubu	h _v Ab	h _v Ab	h _v Ab	h _v Bb
ASTM Rank Skalası	62-148	68-154	69-155	58-139
ASTM Rank Sınıfı	II-Bitümlü	II-Bitümlü	II-Bitümlü	II-Bitümlü
ar:orijinal kömürde, daf:kuru külsüz, ad:havada kurutulmuş, ISO:Uluslar arası standartlar Organizasyonu, ASTM:Amerikan Standartları				

**BARTIN MİLLETVEKİLİ SAYIN M. RIZA YALÇINKAYA’NIN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/6988)**

TTK Genel Müdürlüğünün pazarlama stratejisi gereği, piyasanın durumu ve müşterilerin taleplerine göre ocaklardan üretilerek lavvarlara gelen kömürlerin kalorifik değer, nem, kül ve boyutları ayarlanarak piyasaya arzı gerçekleştirilmektedir. Aşağıdaki tabloda Mayıs-2012 ayı itibariyle satışı yapılan kömürlerin ortalama kalorifik değerleri verilmiştir.

Kömür Boyutları (mm)	Armutçuk	Kozlu	Üzülmez	Karadon	Amasra
0-10	6431	7273	7228	7103	-
0-25	-	-	-	-	5800
10-18	-	-	-	7110	-
18-150 (Rekompoze-Parça)	7087	7196	7109	7158	6000
Santral Yakıtı	3300	3300	3300	3300	3300

Tablodan görüleceği üzere, 0-10 boyutta kalorifik değeri 5800-7300 Kcal/kg seviyelerinde olan Armutçuk, Kozlu, Üzülmez, Karadon ve Amasra kömürlerinden santral yakıtı olarak Çatalağzı Termik Santraline verilmek üzere sözleşme gereği ortalama 3.300 Kcal/kg kalorifik değere sahip ürünler üretilmektedir.

Soru 6:

7/4543 esas numaralı yazılı soru önergeme cevap teşkil etmesi amacıyla Bakanlığınız tarafından HEMA Endüstri A.Ş. firmasına yazı gönderilmesi etik midir? Firma tarafından benim soru önergemde belirtmiş olduğum sorularıma nasıl bir cevap verilmiştir? Firmanın size doğru bilgiler vermiş olduğuna inanıyor musunuz? Bu cevabın tarafıma da gönderilmesinde bir sakınca var mıdır?

Cevap 6:

Yöneltmiş olduğunuz yazılı soru önermeniz ve Bakanlığımızca verilen cevaplar Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının www.tbmm.gov.tr bağlantı adresinde kamuoyuna açık olarak yayınlanmaktadır. Soru önergelerinin içerisinde yer alan sorular ilgili özel şirketleri ilgilendirmesi durumunda kendileri ile ilgili hususlarda bilgi alınabilmektedir.